

MA-38

Somogy megyei kértől

MA-38

vegyrezi adattal

Gyűjtő Fabian Károly

Gyűjtés ideje: 1954.

Tartalom: Monográfia

22 kives lap, 13 térkép

Földrajzi tematik: kiterjedt

Számzatok: XXXIII.

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Beltérhasználat

Alkalmazható az egyesítő hálójához

~~1/1.~~ MA-38

T/23/1

MIKLÓSI

Fábián Károly
tanító
1954.

I.

M I K L Ó S I .

1. Fekvése. Községünk Somogy megyének a Balatonnal határos ÉK-i részében, az u.n. Külső-Somogy-i dombvidéken fekszik. Tolna megye határa alig pár km-re húzódik a falutól, úgy, hogy a legközelebbi szomszédos falu, Bedegkér csak legujabban nem tartozik már Tolnához. A falu a 18-as délkörön, a 46 és 47-es szélességi fokok között fekszik, a Tihanyi félszigettől kissé DK-re, Tabtól kb. 14 km-re DNY-ra, Andocstól pedig 8 km-re K-re. A környező helyek É-ről K, D, NY felé haladva a következők: Zics, Somogyegres, Bedegkér, Kára, Andocs és Nágocs.

Vidékünkön a falutól É-ra és D-re majdnem egyforma távolságra két nagyobb patak völgy húzódik nagyjából NY-K-i irányban. Mindegyik völgy egyben vízgyűjtő terület. Tőlünk É-ra a Kis Koppány, a tőlünk D-re lévő völgyben a Koppány patak gyűjti a vidék vizeit. A két völgy között a Pannon tábla megbillent és leginkább D-re lejtő rögeibe a Balaton felől jövő szelek és az itteni vizek É-D-i irányú völgyeket vágtak.

Községünk egy ilyen É-D-i irányú völgyben települt, illetve annak keleti és nyugati oldalán helyezkedik el. A völgyben a Puszta patak állandó vize folydogál. A falu nem mondható azonban patakmenti egy utcás településnek, mert a völgyben épült falurészre keresztben fekszik a falu másik ősből és nagyobb része. Ez a falurész Nyugat felé húzódik a völgyből, majdnem fel a dombtetőre.

2. A víz és a talaj. A község határ a vizek lefolyása szempontjából a Koppány vízgyűjtő területéhez tartozik. É-i vizválasztó a Kis-Koppány jobb oldali völgye felett emelkedő Öreghegy / 270 t.sz.f./, Böttse / 255 t.sz.f./, Madarasi-erdő / 245 t.sz.f./. Innen enyhén lejt az egész táj a Koppány völgyéig / 138 m t.sz.f. magasságig/. Erre a vizválasztóra merőleges két völgyben két patak folyik keresztül a község határán. A község középpontján a Puszta patak, a másik völgyben a község belterületétől keletre folyik a Perneszi patak.

Talaja lösz, erősen agyagos. A löszös, márgás, agyagos talajon ma sok helyen barna vályogot találunk. Területünk kétségtelenül erdős vidék lehetett egykor.

A víz általában nehezen szivárog a talajba. A záporok vize ezért olyan gyorsan folyik le, amilyen gyorsan érkezett. A dülőutak völgyekbe érő vége horhóvá változott. A záporok vize ugyanis pillanatok alatt mély árkokat vághat a lágy löszben, mindenütt, ahol annak valamely csúszáson hagyott sebhelyére bukkan. Ilyen kínálózó hely a keréknyom is. Ezért községünk és vidékünk lejtőin az utak csaknem kivétel nélkül jellegzetes sikátoryszerű mélyutak. A talajvíz a község központjában mély fekvése következtében magasan áll.

3. Növényzet. Somogynak ez az u.n. külső somogyi része ősidők óta változatos, gazdag erdőség. A József császári térképek /1780-84./ és a hozzájuk tartozó leírások is magas, sűrű erdőséggel borítottak jelzik a vidéket. Az erdőséget természetesen lomblevelű fák alkották elsősorban.

Erdő volt valamikor brjusürüi-dülő, Baranyai-dülő, Tilos, Alsó-Pernesz Keserüirtás, Vágáserdő/alsó és felső/. Az öregek szerint a Kerti-dülő is erdő volt.

Erdőültetés történet 1946-ban az Öreg erdőben a kanalas kut környékén. Itt tölgy, cser, bükk és akác fát ültettek. A Tilos-dűlőben 1951-ben fenyő és éger fát telepítettek.

Erdeinkben a hazai fák minden féle fajtája előfordul erdeinkben: cser, akác, bükk, gyertyán, tölgy stb. Mélyebb fekvésű helyeken egyes vagy csoportos jegenye vagy fekete nyárfát találunk. A szakadékos, vizmosásos területeken állandó az akác. Az erdő szélén, utak mentén a vadrózsa, som, mogyoró, kökény, a dombok legelőin a földiszeder bokrok nem ritkák.

A szántóföldeken a buza, rozs, árpa, zab, kukorica, burgonya szépen terem. Kenderföldet és répaföldet is találunk. A takarmánynövények közül megtaláljuk a lucernát, lóherét, bükkönyt a takarmány és a cukorrépat. A baltacim és a bibor ritkábbak. A len nagyon ritkán, a köles is csak szórva nyosan mutatkozik.

6. Allatvilág. Az erdős, bokros, patak völgyekkel gazdagon tarkított vidék vadban sem szegény.

Megtalálható az őz, a szarvas, de ez már ritkábban. A róka, nyul igen gyako-

A mókus, menyét, ürge stb. nagy számban fordul elő. Szárnyas vadban sem szegény a határ, mert gyakran látunk foglyot, fürjet. A rgadozók közül a vércse, karvaly, réti-sas, egerészőölyv gyakran láthatók.

A mátyásmadár, gerle, vadgalamb, bagoly, az énekes madarak közül pedig a rigó, a fülemüle, vörösbegy, cinke, füstti- és partifecske ismeretesek. A községben állandóan fészkel a gólya.

Az apróbbemlősök közül elég ritka a denevér, de mindenütt megtalálhatók: a denevér, vakondok, házi egér, mezei egér.

A hüllők közül a siklók, a zöld gyík és a kecskebéka, varangyos béka stb. elég gyakoriak patakok mentén.

A határ rovarvilága gazdag. Megtaláljuk a legyek különböző fajtaíait, sváb-bogarat, cserebogarat, a szarvasbogarat és a hőscincért az erdőkben. A dongók, darazsk is ismeretesek. A községben több kisebb méhészet is van. A lepkefélék és a szitakötők elég gyakoriak.

5. Éghajlat. A vidék éghajlata mérsékelt. Csapadékmérés a községben még nem volt, így az évi csapadékmennyiségről csak általánosságban beszélhetünk. Az évi csapadékmennyiség átlag kb. 650-700 mm. Esőt általában DNY és NY irányból kapunk. Minthogy a víz lassan melegszik fel, nyáron többnyire a Balaton felől kapjuk a szelet, úgyhogy az völgyeinkben majde nem állandó. Télen nyáron egyaránt uralkodó szél az északi szél/főszél/. Gyakori a községünkön keresztülhúzódó völgyben a koraőszi ködképződés, ez kedvezőtlen hatása az őszi terményekre.

6. A gazdasági élet földrajza. A talajról, éghajlatról és a vízrajzról mondottakból már következik, hogy községünk határában megtalálhatók azok az alaptényezők, amelyek a mezőgazdálkodáshoz szükségesek. Az ember az idők folyamán a természetes növényzet rovására fokozatosan több területet hódított el a mezőgazdálkodás számára.

A lakosság /779/ a község 1816 holdján megtalálja a megélhetést. A község területe művelési ágak szerint a következőképpen oszlik meg: szántó 1178 kat. hold, rét 147 kat. hold, szőlő 54 kat. hold, legelő 58 kat. hold, kert 7,5 kat. hold, egyéb ~~108~~ 108 kat. hold. A község többi területe /263,5

kat.hold/ állami kezelésben lévő erdő.

Ez a megoszlás már maga azt mutatja, hogy a község elsősorban gabona-termeléssel foglalkozik. A gabonafélék mellett igen tekintélyes mennyiségben terem községünkben a burgonya, az egyik legfőbb népi táplálék. A kapásnövények közül legnagyobb mennyiségben kukoricát termelnek.

A gabonatermelést a lakosság nagy szorgalommal és hozzáértéssel végzi. Az utóbbi időben megkísérelték a gyapot termelését is, de nyilván nem járhatott kellő eredménnyel a hideg agyagos talajon. A kerti növények közül szép sikerrel termesztethetők a káposzta, paradicsom és egyéb zöldségfélék.

A szőlőkben a direkttermő fajták és otelló terem inkább. A nemes csemege-szőlő gyorsan pusztul az agyagos filoxérával telített agyagos talajon. Komoly akadálya a mezőgazdaság fejlesztésének a piacok nagy távolsága és a jó ut hiánya.

Az állattenyésztés a gazdálkodáshoz szükséges igavonó állatokon kívül sertés és juhtenyésztésben ért el jelentős eredményeket. Jelentős a baromfi tenyésztés is, különösen a libatenyésztés. A juhtenyésztés különösen a háboru utáni időkben lendült fel. A lakosság a gyapjút házilag dolgozza fel.

7. Ipar. Sok földműves valamely ipart is elsajátított. Kőműves, ács iparos volt tulsulyban, de akadt bográr, asztalos, esztergályos és takács is. A takácmesterség nyilván összefügg a környék kender termelésével. Községünkben ipari üzem nincs.

8. Közlekedés. A község~~etük~~ bekötőút köti össze a Kaposvár felé vezető kövesúttal. A legközelebbi vasutállomás Kapoly 10 km távolságra van. Alig alkalmas arra, hogy községünket a vidék, az ország gazdasági vérkeringésébe bekapcsolja, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy Miklósi-Zics közötti 4 km-es szakasz földesut, mely télen nem alkalmas a közlekedés lebonyolítására. E 4 km-es szakasz lekövezésé~~nek~~ után a Koppány völgyének népe könnyebben megközelíthetné a járás székhelyét Tabot. Az 1950. évtől beállított autóbuszjárat sokat enyhített a közlekedés hi-
báin.

9. A lakóhely története. A lakóhelyünk nevének eredetéről hiteles adatokkal nem rendelkezünk. Az oklevelek különböző alakban írják községünk nevét. 1364-ben Myclosy, 1436-ban már Also-Myklosy, 1456-ban pedig már Felső-Myklosy, tehát Felső-Miklósi néven találjuk. Nem valószínű, hogy az 1332-37-évi pápai tizedjegyzékben Mykosi néven szereplő hely azonos lenne községünkkel, mert távolabb eső helyek, így Rád és Somogyvár között sorolják fel. Lehet azonban a község nevének ez a változata elírás is, mely az "l" betű kihagyásával alakult. Ha valóban ránk vonatkozik a pápai tizedjegyzék adata, akkor községünknek Pál nevű plébánosa fizetett a pápának 30 kisdénárnyi tizedet. A nép azt tartja, hogy községünk az egykori itteni birtokos családtól, a nagyhirű Perneszi család Miklós nevű fiától kapta volna nevét. Más adatok szerint ez nem egészen bizonyos, mert ez a család Pernesz pusztáról/ma Laci-pusztá/ eredt, mely jóval később keletkezett volna mint Miklósi. Egyelőre tehát nem tudjuk megfejtetni a község nevének eredetét. Kíváncsinos lenne még, hogy a budapesti Nemzeti Múzeum 1864-ben készült Pesti-féle Helységnevtárának adatai is a rendelkezésünkre álljanak. Ennek a műnek kérdőpontjai között szerepel u.i. a község nevének eredete, amelyről közel 100 évvel ezelőtt

okleveles adatok bitokában talán sikerült az adatközlő papnak, tanítónak, jegyzőnek vagy községi bírónak valamit kiderítenie. Perneszi Miklós nevű földesurról az eddig kezünkhöz jutott förrásmunkák nem emlékeznek meg, ilyen nevű egyénről csak a szájhagyomány tud. Ez azonban gyakran téved. Azt is nehéz föltételeznünk, amit egyesek könnyen elfogadnának a község nevének eredetéről, t. i. azt, hogy a név Miklósi László földesurtól eredt volna, aki 1400. után volt a falu birtokosa. Ez azért tévedés, mert az oklevelekben ekkor megemlített családnevek még nem igazi családnevek, hanem éppen a szóban forgó személy származási helyére utalnak. Itt tehát László nevű földesúr szerepel az oklevélben, aki Miklósiból származik, ő tehát nem névadója a helynek, hanem maga is attól veszi vezetéknevét.

Ezen a vidéken a legősibb időben megtelepülhetett az ember. A domborzat, a talaj, a víz rendelkezésére állott az embernek, állatnak egyaránt. A legősibb embert vadászat és halászat lehetőségei korán vonzhatták vidékünkre. A falu határában rendszeres kutatás nem folyt még, az eddig előkerült leletek, ha ilyenek egyáltalán voltak, nyilván elkallódhattak. Az őskori lényekről pl. mamutról, kőkorszaki bronz és vaskori ember

itteni életének kezdeteinről tudósító leletek nincsenek. A távolabbi környéken több olyan helyet ismerünk, ahol találtak őskori leleteket pl.: Törökkoppányban vagy római kori emlékeket pl.: Ságváron, Lullán, Kőröshegyen.

A népvándorlás emberének itteni utját nem ismerjük. A honfoglalás korából fennmaradt földrajzi nevek, hely és pataknevek, sőt a Balatonnak egykori neve: Blatum-mocsár azt bizonyítják, hogy honfoglaló őseink szláv népekre találtak vidékünkön. Honfoglaló őseink a szláv Pribina fejedelem népét igázták le itt és alapítottak tartós hazát. A környékünkön fekvő Törökkoppány a honalapító István király uralmát megdönteni szándékozó Koppány vezér ősi birtoka. Nyilván ennek volt tartozéka falunk környéke is. Koppány leveretése után annak itteni birtokát királyi adományként megkapta a pannonhalmi Szent Benedek rend.

1393-ban már találkozunk községünk nevével az oklevelekben. Ekkor ugyanis a Szt. Egyed monostor /valószínűleg Lullán volt/ konventje levelet kapott Zsigmond királytól, hogy Kara Leustachiust vezesse be az ő örökség-részét ~~képező~~

képező Myklosy, Bornel / a mai-Bornayé dülő/, Lucatelke, Vanyas, és Talyo uradalmakba. A konvent a leiratra válaszolva jelenti a királynak, hogy a bevezetést elvégezte, és senki sem jelentett be ellenkező jogigényt a fenti birtokra / L.Fejér: Codex Diplomaticus T.X.V.II. 172-174.1. /
A XIX.század végén tehát az említett Karai család tartott rá **igényk** jogot.

A XV.sz-ban úgy látszik két részre szakadt a falu. Alsó-Miklósiról 1436-ból van adatunk. - A nagytudományu Csánki Dezső Magyarország tört.földrajza a Hunyadiak korában c./Bp.1894.II.629.1./ művében először 1364-ből említi falunkat Myclosy-nak írva /D.1.5336./, 1436-ból és 1450-ből pedig Also-Myklosy-ról közöl adatokat. Az 1436.évi adatot a Hazai Okmánytár ~~XV~~ IV.köt.313.lapján találjuk. Ez az adat arról szól, hogy a somogyi konvent előtt Miklósi László kovásznai részbirtokát 200 arany forintért vithai/Vittyá puszta/ Kiss László fejérközi /Kupavér vagy Katonavár Pusztaszemestől Ny-ra/ várnagynak elzálogosítja 1436.jul.14-én, de úgy, hogy a fent említett részbirtokának birtoklásában ugyanannak László fia a jelzett kovásznai birtoklásért birván, megtartani nem akarná

vagy nem tudná az előbb mondott várhoz tartozó László /fejérkői/, akkor a birtokosok részeinek tulajdonára a mondott Derecskének/talán Töröcske vagy Döröcske ?/jelzett birtoklásaiban magtartani köteles és tartozik.

Az 1450.évből származó adat a Zsélyi llt.-ban olvasható, de ennek szövegét eddig nem sikerült megszerezniük.

1456-ban Fewlsw-Myklosy-t az Erdélyi kancelláriai llt./Nro.62.ex 1708/. Felső-Miklósi fele részét 1455-ben Garai László nádor Osztopáni Pálnak adományozta, amit V.László király 1456-ban megerősített.

1460-ban Osztopáni Perneszi Pál Miklósi Lászlónak itteni jószágait adományul kapta Mátyás királytól. 1536-ban Alsó-Miklósi Dombai Farkasé, Felső-Miklósi pedig Perneszi Egyedé, Farkasé, Imrée és Orli Jánosé volt.

1560-ban Perneszi Ferenc fia Farkas új adományt nyer a birtokraxxix I.Ferdinánd királytól.

Ebben az időben Buda eleste után vidékünkön kezd berendezkedni a török.

Falun a Koppányi nahie /török kerület/ tartozéka.1563-ban,tehát 3 évvel Szigetvár eleste előtt itt már a török az ur,ő szedi az adót.Az ez évi török fejadóllajstomban /defter=adókönyvben/Felső-Miklósi 6,Alsó-Miklósi csak 2 házzal szerepel.1598-99-ben Perneszi András volt az ura.

Ettől az időtől **Réi** évszázadon át nem tudunk semmit a faluról.Nyilván a török hódoltság igájában szenvedett a nép, és fizette a sokféle adót, melyet a török kitalált. - 1665-ben Perneszi János itteni birtokait elidegeníti Szabó Jánosnak.

A török hódoltság megszűntével 1695-ben Perneszi Zsigmond és Anna Juliána /férjezett Babocsay Ferencné/ voltak földesurai.

A kuruc korból semilyen adattal nem rendelkezünk.1736-ban akkori földesurai:Csapody Ferenc,Tallián János, Baranyai Pál és Nagy János németeket telepítettek ide. Hogy honnan jöttek a telepesek, iratok nem emlékeznek meg róla.Minthogy katolikusok,nyelvük pedig hesseni és bajor jelleget mutat, valószínűleg nem egy helyről jöttek. A németországi katolikus-üldözés következménye volt az a nagy kivándorlási hullám, amely ide is

- leginkább a freiburgi és villingeni kerületből idevetette a lakosság jó részét, akárcsak a megye déli részének, a Zselicségnek németségét. Az ide települt nép 1761-ben már templomot szenteltet.

1776-ban a Tallián, a Szvatics, a Horváth, a Szelestey, a Csapodi, a Nagy, a Thassy, a Forintos és a Terstyánszky családok voltak itt birtokosok.

Vályi András Magyarországnak leírása / I-III-köt. 1796-99-ig/ c. művének Somogy megyéről szóló részében ezt olvashatjuk: "Miklósi. Sváb falu, földesurai Tallián, Cspody, Baranyai Urak, lakosai katolikusok, fekszik Nágocshoz $1\frac{1}{2}$, Zicshez is $1\frac{1}{2}$ órányira, határja 3 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, rozsot bőven, búzát, dohányt tűrhető képen terem, erdeje meg lehetős, szőleje elég, piatza Veszprémben." -

1835-ben a Tallián, a Csapody és a Baranyay családok voltak itt birtokosok és 1835-ben a Tallián, a Csapody és a Baranyai családok.

Hajdan a falu határbeli Rácztemető-dűlőn feküdt és a török hódoltság alatt, 1580 után pusztult el. Miklósi és Törökkoppány között fekszik Perneszi puszta /ma Laci puszta/, mely a középkorban jelentékeny falu

volt, honnan a Perneszi család vette eredetét. 1321-ben már vásáros, 1332-37-ben pedig egyházas hely. 1417-ben az Osztopáni Perneszi család kapott rá új adományt Zsigmond királytól. 1577-ben Perneszi András ismét új adományt nyert e helységeire Rudolf királytól. Ekkor már a hódoltságához tartozott. Az 1573-74. évi török kincstári adólajstromban még 5 házzal van felvéve, rövid idő múlva azonban elpusztult.

1848-49-es szabadságharc idejéről adataink nincsenek. ^{első} Az ~~első~~ második világháborút megelőző idők gazdasági nyomorúsága sok családot kivándorlásra kényszerített, többen indultak szerencsét próbálni Amerikába. Jelentős részük azonban néhány évi távollét után visszatért.

Az első világháborúba bevonult katonák száma: 150, a hősi halottaké: 29, a hadiözvegyeké: 6, a hadiárvaké: 16. A hősi halottak emlékére szobrot emeltek. - A háború után a látszat földreform során a nágocsi Rubidó Zichy birtokból 116 kh. földet osztottak ki.

Az 1940-es évek körül már elég erős itt a Volksbundmozgalom. Ellenségként állította szembe a Volksbund a magyar érzelme, őseik hagyományához ragaszkodó németeket a birodalomba vágó vagy az itteni földet a birodalomhoz csatolni óhjtó németekkel.

A szovjet csapatok 1944. december 3-án Törökkoppány felől jöttek a faluba. A háboru után azok közül, akik német anyanyelvűeknek vallották magukat többet kitelepítettek. 1945. júniusában 128 földnélküli szegény családot telepitettek ide Törökkoppányból. 1947-ben Szlovákiából Naszvad és Pered községekből/ Pozsony m./ 30 magyar családot telepitettek ide.

A községben két termelészövetkezeti csoport alakult, az első a Vörös Csillag tszcs. 1949-ben 17 családdal, a Kossuth tszcs 1952-ben alakult.

II.

1. Kulturális élet. 1945. előtti irodalomról, mozirol, színházról, kultúr-szükségletről alig lehet beszélni. Évenként 1-2 népszínmű előadására szorítkozott a falu kulturális igénye. Az évenként megjelenő naptár kielégítette a lakosság kultúr-szomját.

A népoktatás ügyét két tantermes r.kat. népiskola szolgálta, mely 1789. óta működik / 1909-ig egy tanterem és egy tanerő/. Az itt működő tanítók névsora a következő: Keiser János 1785-1790., Müller János 1791-1793.,

Herbert József 1793-99-ig, Theisz Mihály 1799-1809-ig, Pfeifer József 1809-12-ig, Winkler Ferenc 1812-25-ig, Hauer János 1825-38-ig, Alma Antal 1838-44-ig, Czigner Ferenc 1844., Szipl József 1845-51-ig, Winkler György 1851-56-ig, Maurer József 1856-63-ig, Rédlinger János 1863-1905-ig, Weichsli János 1905-1906-ig, Schmidt István 1906-11-ig, Nyul Zoltán 1910-11-ig, Steinbacher József 1911-14-ig, Szakács Irén 1912-1941-ig, Schmidt István 1914-15-ig, ~~Kipárx József~~ Ecker Gyula 1915-17-ig, Schiller Sebestyén 1918-41-ig, Kelemen Gáspár 1941-49-ig, ~~Horváth~~ Alpár József 1941-42-ig, Horváth Ottilia 1943-49-ig. Fricsovszki László 1949-1950-ig, Török Károly 1949-53-ig, Kiss József 1950., Illés Etelka 1950-51-ig, Steinbacher Katalin 1951-1954-ig, Török Károlyné 1951-53-ig, Fábian Károly 1953- , Fábian Károlyné 1953 -, Végvári Pál 1954 -, Az iskola 3. tanteremmel 1951-ben bővült.

A Járási Oktatási és népművelési csoport 288 kötetből álló népkönyvtárt adományozott 1951-ben. Havonta kétszer-háromszor látogat el községünkbe a vándormozi.

A kulturális élet fejlődését nagyban emelné egy kulturház felépítése és a villany bevezetése.

2. Népszokások. / A családi élettel kapcsolatban./

Keresztelő

a/ Az újszülött keresztanyja három-négy napon keresztül különböző étel-
lekkel kedveskedik a komaasszonynak. Keresztelés után lakoma van,
melyre sokszor 25-30 személyt is meghivnak a rokonságból. Nem ritkán
harmonikaszó mellett a hajnal is együtt találja a mulatozó rokonságot.
Az új koma a legmegbecsültebb rokon lesz a családban. Kedves szokás,
hogy a keresztszülők karácsonykor, húsvétkor megajándékozzák keresztgyer-
mekeiket cukorral és játékszerekkel.

Családi szokás: lakodalom

b/ Házasságkötésnél a lakodalom elmaradhatatlan. A lakodalmat az előző
napi koszorúesti tánc vezeti be. A lakodalom napján nagy sürgés, forgás
tapasztalható, jönnek a vidéki és helybeli vendégek. Anem hivatalosokat
a kíváncsiság hozza az utcára. A lakodalmas háznál a meghívott vendé-
geket ebéddel várják és csak a délutáni órákban kerül sor az esküvőre,
ahová fuvószenekar kíséri a násznépet. Ugyancsak esküvő után is zene-

kisérettel mennek a lakodalmas házhoz. A lakodalom menyasszonytáncsal kezdődik, amikor a vendégek apraja nagyja táncol az új párral. A menyasszonytánc után általános tánc van vacsoráig. A hat-hét fogásos vacsora órákig húzódik, miközben különböző felköszöntők hangzanak el. Hajnaltájban adják át a vendégek az ajándékokat az u.n. kendőtánc keretében. Az ajándékozás után a vendégek nagy része szétoszlik, csak egy szűkebb csoport folytatja a mulatozást, sok esetben másnap estig.

c/ Halálózásnál a halottat temetés előtt virrasztják. A szomszédok összejönnek, imádkoznak, koszorút kötnek. A virrasztás este 10-11 óráig is tart. Temetéskor a falu nagy része kíséri utolsó utjára az elhunytat. Arégen szokásos halotti torok ma már csak olyan esetben fordulnak elő, ha a halottnak sok vidéki rokona, hozzátartozója van, akik nem tudnak a temetés napján hazautazni. Ezeket a helybeli rokonok szűkebb körével együtt megvendégeli a gyászoló család.

3. Népszokások. /jeles napok alkalmával./

a/ Karácsony előestéjén az u.n. Krisztkindlivel jönnek házról-házra a fehérruhás kislányok kis bölcsővel, közben kis csengettyűvel.

Karácsony történetét mondják el énekszó és csengetyüszó kíséretével.

A nagyleányok az u.n. paradicsomjátékban elevenítik meg karácsony történetét. Népi ruhákba öltözve karácsonyfát visznek a kezükben és az öszszülők kiüzetését a paradicsomból mutatják be.

A legényekből álló csoport az u.n. heródes játékot adja elő. Régi magyar ruhákban, kardokkal, zászlóval Jézus megölését illetve arra kiadott Heródes-i parancsot ujitják fel.

Karácsony előestéjén szokásban van még, hogy a község pásztorai a falun végigmenve kürtszóval és ostorcsattogtatással jelzik az ünnep közeledtét. A lakosság a pásztoroknak adományt ad, a népijáték bemutatókat pedig pénzzel jutalmazza.

b/ A farsang három napig tart. Az első napon legtöbbször sziamüvel szórakoztatja az ifjuság a lakosságot, majd általános tánc következik. A második napon az u.n. páros bál van, amikor a fiatal házaspárok tartják mulatságukat. A fiatalasszonyok különféle ételeket visznek és éj-

~~Éj~~
Éj

féltájban a komák és rokonok kínálgatása közben fogyasztanak el. Harmadnap ismét általános bál tart éjjelig. Farsangkor a kis gyermekek is báloznak. Farsangházat bérelnék és a szülők jelenlétében táncolnak.

Régebben az volt szokásban még, hogy a legények hanvazószerdán lányos-házaktól tojást szedtek. Atojások árán kakast vettek. A kakast egy helyezették el egy kis gödörbe, hogy csak a feje látszott ki. Bekötött szemű legények egy hosszú póznával addig ütögetik a kakas fejét, míg csak él. Az a legény, aki a kakast agyonütötte, fizette az áldomást.

c/ A szüretibált felvonulással tartják meg. A felvonulást az a hintó nyitja meg, melyen a bíró és bíróné foglal helyet. A felvonulásban különböző jelmezekben cigányok, köszörüsök, bohócok és népi ruhában megjelenő csőszleányok haladnak. Közben a kisbíró tréfás humoros hirdetést tesz közzé.

d/ Disznóöléskor nyársdugás és maskura ismeretes.

Általában a népszokások széppé és kedvessé teszik a falu életét.

MIKLÓSI

A KÖZSÉG TERKEPE

419

407

Jelentés

MIKLÓSI HEGY ÉS VIZRAJZI TÉRKEPE

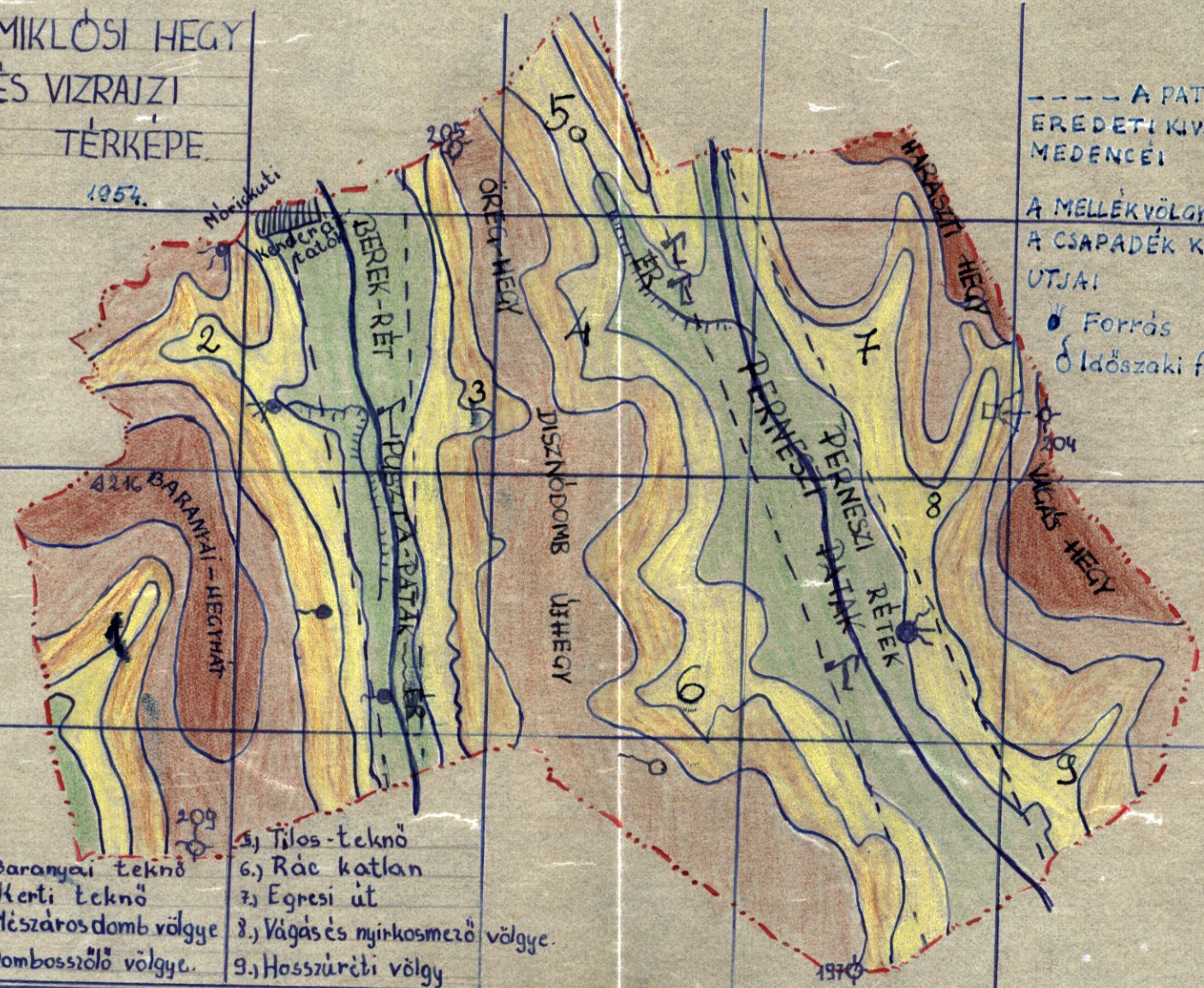
1954.

----- A PATAKOK
EREDETI KIVÁJT
MEDENCÉI

A MELLÉKVÖLGYEK
A CSAPADÉK KIVÁJT
UTJAI

● Forrás

○ Időszaki forrás

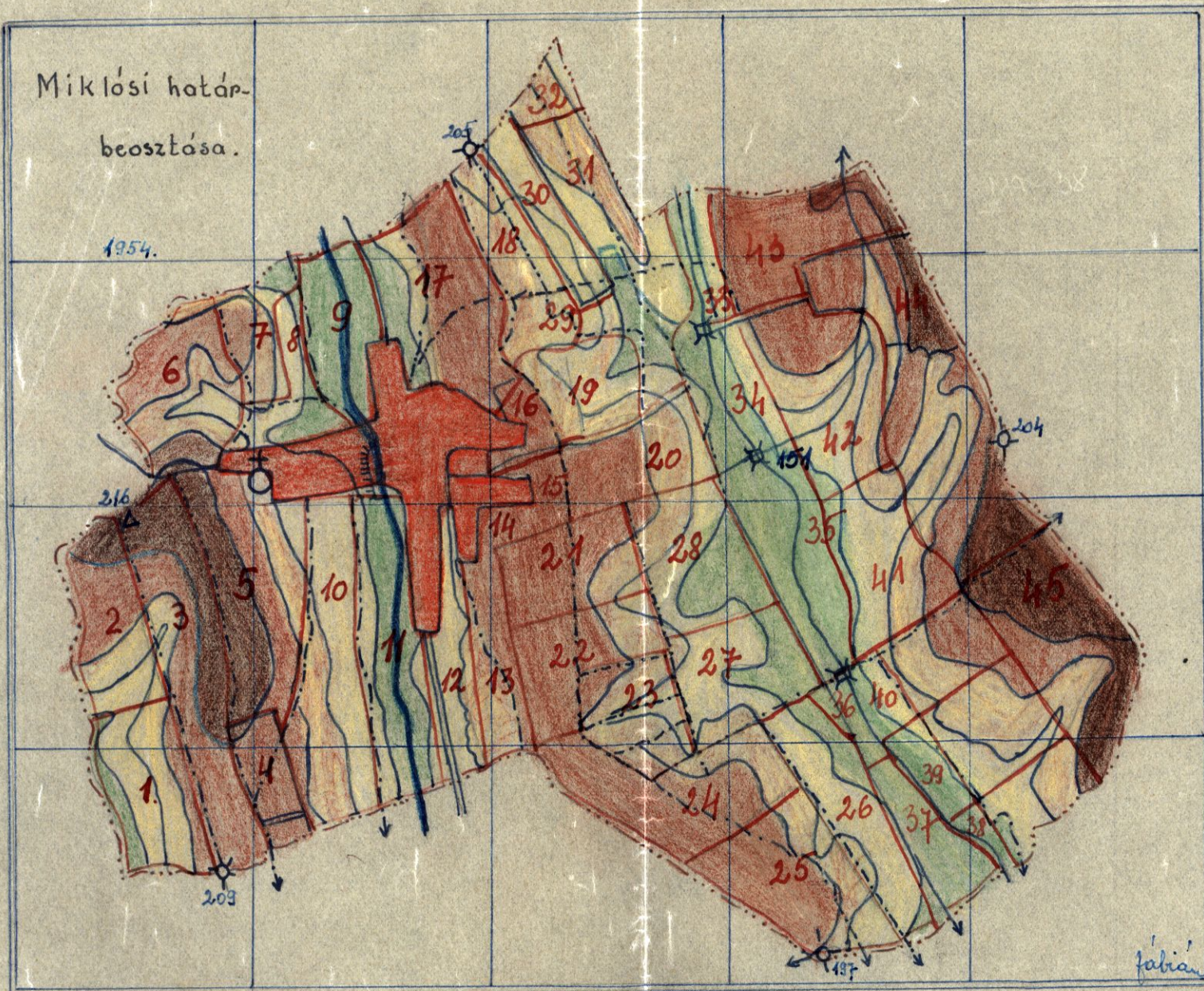

- 1.) Baranyai tekno
- 2.) Kerti tekno
- 3.) Mészárosdomb völgye
- 4.) Dombosszülő völgye.
- 5.) Tilos-tekno
- 6.) Rác katlan
- 7.) Egresi út
- 8.) Vágás és nyirkosmező völgye.
- 9.) Hosszúréti völgy

fabian...

Miklósi határ-
beosztása.

1954.

Mérték: 1:25 000

- 24 Borókairtás
- 25 Laci v. alsóirtás
- 26 Határföldek.
- 27 Kukorica dűlő
- 28 Szénauti dűlő!
- 29 Podrosi dűlő
- 30 Tiloserdő
- 31 Tilos-téglaházidűlő
- 32 Csúcsföld.
- 33 Pásztorrét
- 34 Koldusrét
- 35 Nádasrétek.
- 36 Bélesrétek
- 37 Határrét.
- 38 Újdűlő.
- 39 Hosszurét.
- 40 Meszes dűlő
- 41 Nyirkos dűlő
- 42 Egresi-útiföldek.
- 43 Keserűirtás.
- 44 Haraszi v. öregerdő
- 45 Vágáserdő.